

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés fylvétetik a pontosan közöltetik.

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (előléptetések „Két garas XVI“ gr Széchenyi Istvántól; Cországygyülési közlemény; tánczvizgalom a pesti szegény gyermekek köháza javára; budapesti hangászegyesület; jótékonyosság; az cnekiskolsra 's a t.)
Amerika (Éjszakamerikában nagy pénzűség)
Spanyolország (Barcelona hírek; előkészítő cortes-ülések.)
Anglia (O'Connell ellen kiadott elfogatási parancs tartalma; forrongás Dublinban.)
Görögország (görög ügyek fölötti elmékedések.)
Aldunai tartományok (szerteforrngás 's elégületlenség.)
Külföldi elegyhir.
Értesítő.

Magyarország és Erdély

A' nm. m. kir. udvari kincstár a' tokaji kir. sóhivatalnál tutajmesterré Paulay György helybeli mázsálót, mázsálótá Rosztockzy Eduárd ottani gyakoronkot, zsuppanyi főmázsamesterré Drenovacz Károly nyugalmazott főhadnagyot és zimonyi 30czad-gyakoronkot alkalmazá.

Markó Károly magy. akadem. tag hazánkia a florenczi akad. azon művészeti szakban, mely által olly nagy hirre jutott t. i. a' történeti festészetben r. oktatónak nevezetett ki. — Liszt Ferenczünk legközelebb München 's Augsburgban aratott dícsokszorukat bájos zongorajátékával. —

Két garas.

XVI.

Legközelebb tárgyalom vég themája's tulajdonképi egybevonatja az volt, hogy az adó kérdésének így vagy amúgy de valami módu eldöntése nélkül a' gyakorlati élet mezején, némi rideg és parlag kérdéseket kivéve, egy kissé nagyobb szerűleg de egy tapodtat sem fognának haladhatni; 's hogy ekkép az adó kérdését mind azoknak, kik honunk előmenetelét őszintén szomjazák, nem mondom így vagy amúgy, de valamikép 's elkerülhetlenül vagy elő kell mozdítani, vagy legalább nem szabad nehezíteni, vagy éppen hátráltatniok.

Most, miután bizonyosan nem czéлом a' pártok szótágzását nevelnem, de legforróbb ohajtásom az volna, hogy ha nem mindenben is, sőt sokban sem, legalább némiokben egyesülünk; most ismétlem 's újra erősítem, mikép tennivalóink során e' pillanatban valósággal nincs is egyéb igazi életkérdés előttünk, mely elsőseget érdemlene, vagy halasztást ne szenvedhetne, mint az, hogy a' garasokkal így vagy amúgy, de valamikép elvégre eléálljunk, 's pedig mennyire lehet „mindayán“, 's mennyire lehet „aránylag“; mert garasok nélkül tulajdonképi csak az úgy is már eléggé vastag codex fogna növekedni, kevés garas ellenben, szükségink tengerét tekintve, egyedül parányi, hozzánk vagy legalább nemzethez nem illő eredvényt szülhet.

A' p. hirlap szerkesztője a' flumei vasutat, a flumei kikötőt nevezi életkérdésnek. Más tekintély ellenben a' balparti, a' debreczeni vasutat tartja illyesnek. Egy valaki továbbá csak minap állítá azt teljes meggyőződéssel és sokakat meggyőzőleg, hogy politikánk mezején semmi nem volna annyira sürgető, mint az új büntető- és börtön-rendszer minelőbbi behozatala. Mások pedig főképi a' határvámok megszüntetésében, folyók szabályozásában 's bel-közlekedések megalapításában látják életünk főkérdését megoldva; midőn mások megint inkább jobb és általános nevelésben, politikai viszonyok igazságos elrendelésiben 's effélékben keresik azt, 's így tovább, ezer alakban, ezer árnyéklatban. Csak-hogy egyben minden felfogásu, minden színű, minden vallásu egyetérteni, vagy legalább egyet sejtteni látszik, abban t. i. hogy mibenlétünk nem forog közönyös, de élet-kérdése közt.

Már ha így áll a' dolog — 's ha szemeinket nem hunyjuk be, valóban meg kell vallanunk, hogy az így áll — akkor nem elég 's nincs ideje többé, hűsítő, pil-

lanatig könnyítő 's effele palliativ 's ephemer gyógyszerket választanunk, de idővesztés nélkül komolyan és szilárdul ollyasokhoz kell fordulnunk, melyek — a' nélkül hogy az egész organismust sarkaibul bontanák — valósággal és öncsalás nélkül hatnak az élet mélyeibe.

Ámde kérдем: hat-e a' flumei vasut és kikötő illy mélységre? Felelet: bizony nem hat, mert pénz vagy legalább „közesség nélkül“ nem egyéb, mint szép álom az egész. 'S így hasonló okbul szinte nem hat a' debreczeni és balparti vasut sem, valamint az új büntető- és börtön-rendszer sem, és mind az sem, miket most legközelebb annak bebizonyítására sorolék elő, hogy hábár leghasznosbak, legsürgetőbbek, sőt legelkerülhetlenebbek is mind ezek — mit ez uttal nem akarok vizsgálni vagy tagadni — azért még sem alkothatják egészségünk helyreállításának gyöker-gyógyszerét; 's pedig egyszerűleg azért, mert egész lényegük mindadig nem más mint füst, míg igazi alapjuk megvetve nincs, azaz, míg nemzeti testünk nem fogta assimilálni magával azon egyedüi gyógyszert, mely az élet felé még fordulást tehetne nyomorult pangásunkon, 's mely gyógyszer nem egyéb, mint sok és szapora pénz, melyet azonban ha önhasznunkra sőt önmegmentésünkre nem állítunk ki így vagy amúgy de valamikép saját magunk, bizony nem fog nekünk azzal szolgálni senki is a' világ tág terén, annál kevesebb fog az lehullani számunkra a' holdbul.

Akármiép himezzük hámozzuk is ennél fogva a' dolgot, vagy zsebeinkbe kell nyulnunk, vagy minden szebb reményinkre fagyos vizet öntve, aljas soha fel nem viruló létünkkel megbarátkoznunk. E' dilemmából nincs valódi kibujás, mondom, mert bármikép erőlködjenek is az illetők egy harmadik utat kitalálni, azért, tán saját magukat 's a' híg velők seregét kivéve, de egyetlen egy higgadt gyakorlatival sem fogják azt elhitetni, hogy Magyarországon mindaddig bármilyen nagyobb szerű 's nemzethez valósággal illő vehesse kezdetét, míg kiváltásos osztálya így vagy amúgy de valamikép 's egyenesen nem járul annak investitiojához.

Mikor számos évvel ezelőtt — legyen szabad ezen példát, 's pedig valóban nem autobiographiai fitogtatás, de egyedül a' szőnyegen fokvó tárgy világosb kifejtése végett előhoznom — a' budapesti állóhid terével állottam a' végett elő, hogy kilgyen elvégre valami példa által víva azon elv, melyhez képest új haszon és új kellem eléréseért mindenki tartozzék különbözőség nélkül egy kis új terhet is venni aránylag magára, akkor szintugy áttáta mindenki mint ma, bár elveire nézve aristocrata, democrata, absolutista vagy republicanus volt volna is, hogy jó közlekedések a' hazában mód nélkül fognak eleveníteni a' homi test vérkeringését. Szónoklott 's irt ennél fogva nem egy, az utak jobb és czélszerűbb elkészítéséről, Macadam rendszeréről 's viszont a' gránit koczka-utak elsősegeiről; más pedig a' vasutak, más megint a' vízesatornák czélszerűbb léterül, 's így tovább; míg, tudom sok mással, én magamban így okoskodtam: „Szép mind ez és vajmi üdvös, 's nem tagadhatni, illyesek okkal móddali életbeléptetése nélkül soha igazi elevenességét, akármiép törekedjünk is minden másban, elérni soha nem fog; honunk; ámde ha nincs pénz és sok pénz, ugyan mikép fog mind ez felállani? Maga magától csak nem!“ És ekkép mindenek előtt pénz kell, 's pedig sok pénz, ha t. i. rideg okoskodással, 's mint a' német mondja: „politische Kannengieszerei“ 's „unnütze Plauscherei“-jal, vagy legjobb esetben némi miniatúr-féle nemzeti torzokkal be nem érjük. Pénzt azonban és sok pénzt ugyan ki fog adni? Tán a' jó isten, t. i. a' magyarok istene, 's megbabázik 's megflazik érettségű Körmöcz; vagy tán az idegen? Bizony nem az! Avagy tán azt is a' tehetlenebbül sajtoljuk ki? Nem nem, mert ez nemcsak igazságtalan 's méltatlan lenne, de kivihető sem volna, mert hol nincs, ott ne keress. Hol fogjuk tehát az istenért találni a' jobb közlekedésekre mulhatlanul megkívántató pénzt? Felelet: sehol egyebütt, mint azon olvben, melyhez képest új kellemért, új haszonért kiki tartozzék aránylag egy kis új terhet is venni ma-

gára. Illy elv tehát ez esetben, t. i. a' közlekedések dolgában, a' legmélyebb gyógyszer, 's nem a' gránitkoczka, Macadam, vasut, vízesatorna 's effele; mert mind ez, bármily dicső legyen is egyebiránt, még is csak „ráépitvény“, mely az érintett elv nélkül, alapatlanul ing a' levegőben. 'S így lön, hogy reméllem „hidul“ nemzethez illő közlekedésekre, életbe lépett az 1836ki 26ik törvényozikk, 's ennek következtében kekedett vállalkozó, épül a' hid, 's hinni akarom, tovább ki fejtésünkre nézve átlátja a' nagyobb rész, mily balgaság, 's valódi önbüntetés, a' nemfizetés rideg elvben keresni szabadságot, mert hiszen a' lánczra fűzött rab sem fizet, azaz semmihez nem járul pénzzel, 's azért még sem szabad; de fizetés dolgában a' szabad és nem szabad közt egyedül az képi a' demarcationalis lineát, hogy az első arra költi pénzét, mire neki tetszik, midőn a' másik előítéleteinél fogva, még élete megmentésére sem mer költeni, 's annál kevesebb némi új kellemek megnyerésire, vagy idegen kéz által nyergeltetik meg.

Az előre haladott idő 's jelen körülményink stadiumában mutatis mutandis ma a' két garasos eszmével vagy ennek aequivalensével, honi kifejlésünket tekintve, éppen így állunk, mint állott 1836 előtt a' mindenki által aránylag fizetendő vám elve a' most épülő hidhoz, 's ebből — becsületünkre akarom hinni — fejledező nagyobb szerű közlekedésünkhez; 's ekkép bár akarjuk Fiumét, Debreczent, Bécszet Budapesttel vasut által egybekötöni, 's az első derék kikötővel ellátni; bár akarjunk, folyóinkat elrendezve, a' Balatonba és Fertőbe a' Dunából gözcsőn eljutni; bár vágyjunk czélszerűbb fenytő- és büntető-rendszer, népiskolák, polyechnicumok 's effélék felállításá után; bár tűzzük ki a' határvámok eltörlését felvirágzásunk legmélyebb talpköveül, 's így tovább: pénz kell mindenek előtt, 's pedig sok pénz, vagy hitel, mi azonban mind egyre üt, mert csak mi lehetünk az evictorok, ha hogy illusiókkal jól nem lakunk, vagy másokat jól lakatni nem czélunk, 's elvégre valósággal nemzeti szabásokként buzgalkodunk rendelkezni, 's nem akarjuk a' világ, sőt legközelebb szomszédink gunynyilainak, 's igen méltán, kitenni magunkat, mintha több volna bennünk a' nagyravágás, mint az igazi nagyság, 's erősebb a' pártok és külön osztályok kölcsönös gyűlölsége, mint az őszinte hazaszeretet, 's mintha akarnánk ugyan nagyok lenni, de inkább az olesó liberalismus máza által 's felfuvalkoda csak külsőleg, mint tettel 's némi áldozattal, szerényen 's belsőleg.

Ne himezzük hámozzuk a' dolgot ennél fogva szűkeklűleg, 's magunkat és másokat mystificálólal, ismétlem, de hasztalan phrasisok elszónoklása's meddő theoriák fitogtató vadászata helyett, nyuljunk inkább gyáva keringelés nélkül loyaltiter zsebeinkbe, 's fizessünk akár így akár úgy, de valamikép, 's induljunk virágzásnak, vagy pangjunk és hizzunk, ha birjuk, utóbb is nyomorult középszerűségink közt. Ezt azonban, tudom, senki köztünk nem akarja, sőt minden igazi magyar utalattal löki magátul ezen undok lét képét, 's ekkép ismétlem nyuljunk zsebeinkbe, bár így bár úgy, de valamikép, mert pénz és sok pénz nélkül nemzetileg, 's ekkép hozzánk illőleg, semmiben sem rendelkezhetünk; sok pénzre pedig csak úgy tehetünk, ha a' honban egy de egyetlen egy váll sem vonul vissza azon teher alól, mely investitioképi hazánk felvirágzására volna általunk aránylag 's ekkép köz és egyesült erővel viselendő.

En az előre haladott idő 's jelen körülményink stadiumában nem ismerék és nem látok pangásunkat megszüntető 's vérünket élethez vezető 's majd felviragztató más gyökerező gyógyszert, mint a' mindenki által investitioképi aránylagi fizetést. Mert jóllehet sokat vihetni végbe, mint azt első ozikkeimben állítám, minden vagy legalább sok pénz nélkül pusztá tollvonással, mint például az aviticitas eltörlését, vagy annak modificatioját, szintugy a' városok elrendezését 's több effélet, mikrül, ha időből 's erőből ki nem fogyok, később még szölandok: azért a' dolgok alkalmazásában nagyobb szerűleg 's mielőtt késő volna, akárki mit mond, bizony még

is csak az investmentális tőke adja meg a valódi eleven-séget 's igazi életet, kivált oly honban, mint a miénk, mellyben a kiállító erő oly csekély, melly mindenben olly sinylő, 's mellyben ehez képest a pénzforgás is olly aggasztólag lassu.

Féltékenyen 's aggodva kísértem is ennél fogva, mint fentebb már többszer érintém, az adó körüli agitatorok eljárását 's csak akkor, mikor a felvett formában tökéletesen esestetnek mutatkozott az ügy, léptem sorompóba, szerencsémét legtisztább szándékkal, de saját modorom szerint, vagy inkább valami új formában részemről is megkísértem; valami új formában mondom, minthogy bármi megbukott 's gyűlöletessé váltat szintazon köntösben, mellyben megbukott, ujra 's rögtön hozni szőnyegre, kivált valami felingerlett 's ugy szólván vaklázban levő sokaság ítélőszéke elé, rendszerint, vagy bizvást mondhatni, soha nem szokott járni jobb sikerrel, mint süttet szintazon mártalékkal tálnai fel, melly a nagyobb részben már csömört szült.

Noha tehát azon fontos okoknál fogva, mellyekkel fentebb állék elő, legszívesebben fizeték is vala, mi engem illet, a domesticába, azért nem valék olly ujoncz, 's olly tapasztalatlan, ismét azon mártalékban hozni az adó dolgát a közönség elébe, mellytől 's tán legfőképp igen is sok kínálgatás 's ezzel tőszomszédú zaklatás következtében, olly nagy nauseát kapott már a nagyobb rész. 'Sigy lön, hogy egy hosszadalmas és részletes tárgyalatás bevezetéseül f. e. junius 8kán a Jelenkor 45ik számában közrebocsátam adóruhi legelső cikkemet, mellyet, mint legközelebb felhozám, legott nyakon ragadt, legunyolt 's lemocskolt a 272dik számú p. hirlap f. e. august. 10rúli czikke.

'S most alázattal kérem a t. olvasót, vegyen magának annyi időt, 's olvassa adóruhi legelső cikkemet figyelemmel át, 's olvassautána rögtön a 272dik számú p. hirlapi czikket. Legnagyobb alázattal, vagy inkább a haza felvirágzása kedvéért kérem én felösterre, mint-hogy nem közönyös dologrul van szó, de valóban olly életbe vágóruhi, mellynek kellő időben, mielőtt késő volna, igy vagy amugyi eldöntése körül forog, nemzetileg szólva, létünk, nem létünk, 's mellynek közelebbirüli 's részletes tárgyalatása ekkép még nem pedantismus, vagy éppen doctrinaire-féle dagály, de tán egyenesen kötelesség. Olvassa 's hasonlitsa e két cikket össze a tisztelt olvasó, kérem, 's ugyan nem azt fogja-e találni kérdem, mintha az ellenem gördített legméltatlanabb vádak írója sokkal több gyűlöletet 's boszút forralna ellenem, mint táplálna keblében vágyat, az adó kérdést kivá látni.

'S ugyanis: themám lényegét fel nem fogva, vagy jobban mondva, felfogni nem akarva, 's ekkép annak mélyébe éppen nem hatva, legelsőben is kitalál egy rakás alkotmányos elvet legnagyobb általánosságban annak megmutatására, milly józan tactica után agitált ő 's elvárátí az adó dolga körül, 's eljárását ez ügyben az én eljárásommal (?) egybehasonlítván, nota bene mielőtt ugy szólván csak el is indultam volna, mert már legelső lépésemnél kap hajamba — és aztán ez adja meg a dolognak csípősségét 's méltányos voltát, mit nem szabad felejteti — az ő tacticájuk erodványával, mindent mindenben véve, sok oknál fogva, 's kivált mert egy vágásra élő fa nem dől, meglehetősen megelégtelést adja tudunkra, t. i. saját 's hibeinek magukkal megelégedését; 's ez fölötté helyes, vagy legalább czélszerű, mert hogy valaki más e cycluson kívül, kimint én, élet-'s pedig legmélyebb életkérdésnek tartja az adó dolgot, megelégedett volna mesteri műtételükkel, azt alig hiszem. És azért valódi szerencse, 's valóban nem legidétlenebb philosophia, ha legalább maguk megelégtelésnek magukkal az illetők; csak-hogy, egy nem régiben elhunyt igen ismeretes intelligentia szerint, mint már egyszer nyilvános helyen érintém, ez igen rossz jel, 's pedig mert saját vallomásához képest az elhunytnak, ő leginkább az által jöve senkitül kétségbe nem vont fölötté éles eszének öntudatához, hogy soha nem tudott magával megelégedni, midőn a felszínesnek magávali legalább meglehetősen megelégtelést mindenben tapasztalta. Legyen ez egyébiránt bármikép, egy legalább semmi esetre nem vétethetik kétségbe, az t. i. hogy valamint nem dől élő fa mindig egy vágásra ugyan, de végkép csak ledönti biz azt többszeri és ismételt vágás, ugy éppen ellenkezőleg nem kell néha több egy vágásnál valami élő ügynek egyszerűen agyonütésére, ugy hogy öntözzed, ápoljad azt aztán bármennyit 's bármilly szorgalommal, nemcsak nem üdül fel az soha többé, sőt, ha indiscret korbácsolással erővel akarnád azt ismét életbe idézni, azért még sem támad fel, de e helyett hamvaiból boszuló ivadékok nőnek fejedre. — Már hogy ezen categoriába esik

-e nálunk az adó ügye, azon categoriába t. i., mellyben némi nemzetiségi kérdéseket alkalmasint már bele sülyesztte a tulhív, nem tudom, ámde nem akarom hinni; midőn más részről nem vonakodom ezennel kijelenteni, hogy meggyőződésem szerint, az adó dolga általán véve közelebb állott valamiképp kibonyolódáshoz a hirlapi pártnak terroristica agitatioja előtt, mint áll vala annak-utána, 's hogy ekkép az e fölötti hirlapi megelégtelés egészen fölösleges, sőt olly luxus, melly bizvást elmaradhatott volna.

Olvasható továbbá ezen felette naiv vallomása a felhozott cikk írójának, mellyhez képest neki — miután nem tagadja, hogy az adóruhi első cikkemben előhozott nézetimet 's politicai hitvallomásomat nem akarom másokra tolni — csak most van először alkalma részemről azon oktatásban, melly szerint a alkotványos országban (!!) az embernek szabad más politicai hitvallomásának lenni saját személyére nézve, 's másnak a közönségre nézve! Ugyan ugy e, csak most hallja ezen fertelmes (!) tant legelőszert? Ámde igen elhiszszük, mert szánakozásra méltó felszíniségéhez köpest kilátszik mindenből, hogy illyesek még egészen ujak előtte, holott minden ember, sejtve nem sejtve, tudva nem tudva, okosan vagy otrombául, nemesen vagy nemtelenül, de annyiszor változtatja földi szerepét, a hányszor változik helyzete. Igy például: Brutus mint aya siratta fiait, mint consul viszont kivégezteték őket. Attila melléhez szorítá mint rokon rokonát, mint parancsnok ellenben lovakkal szakították őket; 's igy lefelé a vármegyei indítványig, mellyet még a félig jártas sem szab saját nézetéhez annyira, mint azt a körülményekhez és a többség kívánatához 's felfogási tehetségéhez illeszteti törekednek. 'S ki ezt tagadja, és illyes eljárást, melly szükségképp fejlik a megváltozott körülményekből, anticonstitutionalis, 's tudja az ég milly alávaló tettnek gyanujával akarja bepiszkolni: az vagy bona fide legkisebb ön- 's emberismerettel nem bír, vagy mala fide ollyasokra akar, tudja milly célból, hatni, kiket illy tulajdonok híjával lenni gondol.

Bizonyos, elmés lenni akart: variatiót gördít ellenem ezek után méltányos recensensem az 'ildom' szó körül, melly elménczkedést, ha illyes segítne a dologon, azonban igen könnyű volna a p. hirlap által használt eszélyes kitétel fejtegetésével viszonzni, minthogy az eszélyes szót is foglal magában, mi a dagályosnak aequivalense, 's aztán igen könnyen eszelőse, sőt e szel esre is hajlogatható, 's ekkép erőre és annál inkább megérdemli az ildom előtti elsőbséget, mert a kitétel mellett egy uttal néha véletlenül még characteristicát is fest; ámde mit ér most efféle nyomorult Witz, most, mikor olly közel vagyunk hajótöréshez? Bizony nem sokat, 's azért nem is igen illik illyessel olly ügyet lepiszkolólag állni elő, mellynek életbe léptetését a p. hirlapi párt szintolly őszintén hordja szívrén mint én, és hazánk bármilly híve. Vagy tán nem? 'S melly ügynek pártolóját, 's kivált az érette küzdött ekkép, legalább addig, míg nem futotta némileg keresztül körét, de alig lépett még csak sorompóba is, már lemocskolni 's ledorongolni, nemcsak nem lovagi, de még férfui sem, és semmi esetre nem hazafui. Egyébiránt hol sok van, ott könnyen kiforr a fazék, 's azért bárki legyen is a felhozott 'ildom' körüli elmés-ség szerzője, az igen közönyös.

Mind ez egyébiránt, mit a p. hirlapi cikkből eddig felhozék, kicsiség, 's tudja az ég ezért nem is említeném egy szóval is, mert hiszen megvan az emberi természetben, hogy bármi nagyon hibázta volna is el valaki a nyulat, vagy lőtte volna meg a bakot, azért könnyebbségül magát mindig mentegetni szokta; ámde mit hoz ellenem fel, vagy inkább mit támad meg benem ezek után az érintett cikk írója még? Nem kevesebbet, mint alkotmányos polgári lényegemet. Ugyanis nem vonakodik rólam azt állítani, hogy nekem vagy semmi fogalmam nincs az alkotmányos eszméről, — és ez transcat — mert számadás és felelősség nélkül akarok adózni akármire, akármennyit — ha másképp nem lehet, mit mindig oda tettem, de igazságos sujtóm kihagyta — vagy az alkotványos élet rám nézve horreur, és ez már sok, tehát a szolgaságot — itt bizonyosan a ragyogót — sokkal előbb helyezem, 's azért ki sem kerülheti, hogy az illy író, ki ezt teszi — t. i. szegény fejem — horreurt ne okozzon, azaz eliszonyodást és utálatot ne szüljön!

Eliszonyodást és utálatot okoznak én! 'S pedig nem szerelmi dolgokban, mi igen meglehetne, mert turpe senilis amor, de constitutionalis elveim miatt! Bol-dog isten, ugyan érdemlettem-e én illyest? 'S ugyan gördíték-e valaha bárki, 's maga a p. hirlap szerkesz-

tője ellen illy gyűlöletet, jóllehet egész politicai eljárását nem kevésbnek, mint hongyilkolónak tartom? Ugyan mikor és hol érintém őt illy gyűlölettel? 'S aztán még is azt pengeti nem egy, mintha én volnék a személyeskedő, én lennék a sértő, én az ujhuzó, a háborut indító? 'S viszont ő a személyesített méltánylat, türelem 's béke után sovárgó!

Valóban ha nem tudnám, hogy bizony nem mindenki tud franeziául, 's hogy ekkép, vagy inkább: éppen ezért nem egy szeret azzal kérkedni, mert sok éppen azzal hajlandó figurálni legfőbbet, mihez legkevesebbet ért, hiába illyes a gyaló ember! ha továbbá nem tudnám, hogy bizony sok de csak nem is sejtje, 's annál kevesebb tudja, miket és mennyit mond, 's ehhez képest Döbrögiként, mert neki nem fáj, azt hiszi, korbácsa másnak sem fáj; ha elvégre nem tudnám, hogy politicai lázban nálamnál ezerszer jobb emberek gázoltattak sárba, 's pedig rendszerint akkor, mikor leginkább megérdemlék vala a honpolgári füzért; ha mind ezt nem tudnám, 's nem tudtam vala, mikor két hónappal ezelőtt első adói cikkemre megjelent a most szőnyegre hozott pesti hirlapi lovagiság, vagy legalább elhamarkodás: akkor valóban felette keserűn esett volna, megvallom, lelkemnek, az általam okozandó eliszonyodás 's elirtózásnak olly részről fejemre lobbantása, melly rész a haladás zászlóit igényli hordani elől, mellynek osztályában annyi egyént tiszteltek szívem mélyéből, 's melly osztály ha nem egyben divergál is tölem, 's hazánk előmeneteli kérdését tekintve annyiakban más utakat is választ, mint a millyeneket én tartok czélhozvezetőknék, azért ez egyben az adókérdés elvében, t. i. őszintén egy soron állott velem mindig — — — vagy én legalább igy hittem.

Miután mind ezt azonban tudtam, 's eszmém előtt tartám, bizony csak ugy esett nekem ezen, kislelkű boszbul, constitutionalis olcsó furfangbul, 's abrakként némi higvelők számára pompás általánosságokbul, ha nem is szántsándékkal legalább elhamarkodásilag készült keverék, mintha vagy valami éretlen iskolás részéről jött volna az egész, ki ma azt éppen olly kevés ok miatt hajgálja be piszokkal, kit csak tegnap szinte olly kevés ok miatt emelt istenek közé Olympra; vagy ugy esett, mintha egy adózni nem akaró, 's ekkép ez ügyet megmontani vágyó, de szép tervét elárulni nem kívánó, sőt az adózni akarók színében, 's pedig ugyan-csak constitutionaliter ragyogni ohajtó pharisaeus pennájából folyt volna a felhozott. 'S igy természetesen éppen fel se vettem azt, sőt némileg majd örülheték annak, 's pedig három okbul. Először, mert Phocion szerint, ki mindig azt hitte: valami bolondot mondott, mikor a felingerlett sokaság tapsát nyerte, mai körülményink közt általán véve nem átalom mondani: behunytt szemmel, tiz közt legalább is hat esetben, vérünk és alkotványunk egy hajszálon függő kérdéseit tekintve, inkább azt vagyok hajlandó hinni jobbnak, mit a mostani ardor civium lepisszeg, mint azt, a mit éljenezne. Másodsor, mert nem kívánok semmit annyira, mint azt, hogy minden here hypocrita, 's e kitételeket a jelen esetre alkalmazva, honunk felemeléséhez sem igy, sem ugy, sem sehogy járulni nem akaró hazafi, vagy inkább szegényfi szemeiben horreur, azaz eliszonyodás és utálat tárgya legyek; mert ha van igazság még a világon — noha Mátyás nincs többé, 's tán kár, mert ez jó ránczba tudta szedni a magyart — akkor compensatiou viszont a becsületes és őszinte hazafiaknak legalább engedékeny bírálatát, sőt egy kis, irántami hajlamát is volna jogom követelni. 'S harmadsor, mert kitör elvégre a szeg a zsákbul; 's ekkép petyegjenek, petykázanak az illetők csak sokat, sőt minél többet, 's előbb utóbb maguk fogják elárulni magukat, 's ki lesz ismerve a szájhazafi a tényhazafiakul, és a szerint lesz is honorálva, minél nagyobb haszon honunkat nem érhető, ugy hogy ezen kikülönözést még a két garas diadala elébe tenném; mert jó fő, de kivált becsületes, őszinte, valóságos a hazát 's nem saját magát bálványzó kebel nélkül, és sok illy fő és sok illy kebel nélkül, bizony mit sem ér a két garas, de még Perunak minden aranya sem.

Igen igen, ki fog sülni, ki a szájhazafi és ki a tényhazafi, 's elvégre fel fog világosulni az illetők előtt, hogy néha a legszebben hangzó phrasisek, 's a legal-kotványosabban elszónoklott szabadelműségek alatt nemcsak nem rejlik semmi, de ezeket csak ugy használják a néppel 's felingerlett sokasággal kaczerkódó, de csak önhasznukat kereső, vagy egyedül diasszomjukat enyhíteni akaró csábítók, valamint mázat, festéket 's tudja mit használ nem egy ugynevezett „szép“ csak-hogy lánczára füzze a könnyen hívót.

Egyébiránt egy szó mint száz. Én bizonyosan feledékenységnem adom ezen egész — nem is tudom minek nevezem — p. hirlapi productumot, melly úgy illik első adói cikkemre, mint ököl a szemre, mirül a legfelszinesb olvasó is meggyőződhetik, ha e két cikket egybehasonlítni elég méltányos, 's mellyet, tudom, volnék csak a p. hirlap szerkesztőjének egyik dicső pogygyászordója, ő is más világban látna vagy inkább tünetlen ki, mert hiszen most sem láthatja másképp és más színben, mint egy becsületes és loyális embernek őszinte vágyát: tehetsége szerint megfelelni hazafiai szent kötelességének, apály és dagály ellen; ámde mind e mellett feledékenységnem adom át az egészet, a' már két hónappal ellenem gördített, mondom, ha a p. hirlapnak sept. 28án közre bocsátott 286ik számában egy telekdíji eszmémet boncsoló igen méltányos és illedelmes cikket bizonyos még eddig magát meg nem nevezte magnásnak, nem egészíti ki a' p. hirlap szerkesztője saját jegyzékével oly hangon és oly modorban, melly tisztán állítja előmbé, hogy a' p. hirlap szerkesztője szokása szerint felette nagy eszélylyel ugyan, mihez képest rá ne süljön, de mindent el fog követni, hogy termetet megbuktassa.

'S ugyanis: jóllehet most érintett jegyzésében — felejtven 272ik cikkét — okát adja (?) miért nem szólott eddig (?) tervem fölött — mintha nem szólott volna rögtön hozzá — mert hiszen, mint maga mondja, csonka munkához szólni bajos, és ez igen igaz, csak hogy nem elég illyest állítani, de illyest követni is kellene; legelőbben is, t. i. két hónap előtti cikkében, anticonstitutionalis, ragyogó szolgaságot következtető színekbe burkolja tervemet, mellynek javaslója horreurt, azaz eliszonyulást és utálatot okoz; mostani jegyzékében pedig az adózó osztálylyal kaczerkodván, fölülte és ha nem is annyira lovagi tapintattal oly világba állítja azt, mintha az egész nem volna egyéb, mint hogy a' szegények hátra az elbukott nagyok felsegítéséül minden különös haszon nélkül még néhány millió esatoltasék; mikhez szokott tanárkodó hangján, hogy ezt így azt amugy kellett volna kezelni, nota bene a' maga által elismert, még be nem végzett csonka munkán, a' miatt még rozslalását is ragasztja: miért nem nevezem eszmémet egyenesen direct adónak, de e' helyett mystificálva — én bizony nem tudom kit — oly módon adom elő tervemet, mintha isten tudja minő új találmánnyal lépnek fel.

Ezek következtiben azonban, miután azon durva seregeknek, kik tudatlanságul dülnek a' hazán, 's mind azon kaján magyaroknak viszont, kik tudva gázolják a' hont, jól ismervén őket, egyenesen szájkba tette, hogy tervem anticonstitutionalis, szolgaságra vezet, 's ekkép eliszonyulást és utálatot érdemel; hogy az továbbá egyedül a' gazdag 's ekkép igazság szerint! gyűlöltre méltó urak felsegítésére van számítva; hogy végre az nem egyéb, mint éppen azon adó, melly megbukott, sőt ennél rosszabb, mert egyenes! Mind ezen szép recommendatiók következtiben, mellyekhez képest mesterleg — ohhez azonban tudja az ég nem kell nagy mesterség — miután mintegy égő kanócot vetett vala az emberi előítélet, szenvedelem, indulat és kajánosság tüzhelyére, egyszerre megjuhászodva, mint ragadozó, mikor már szétépte zsákmányát, bevont körmökkel, bársony talppal hízkelve, ezen szép szavakkal végzi be jegyzékét: „Mi egyébiránt constitutionalis uton akár indirect akár direct adót nemcsak örömezt fizetünk, de sőt a' fizetésbe polgári boldogságunkat helyezzük, 's azért soha sem fogunk ellenzöket képezni az ellen, ki szintazt akarja, mit mi akarunk, habár modorban különböznek is. Fejtse ki tervét a' nemes gróf tökéletesen, 's ha csak árnyékát látandjuk is annak, hogy körülményeink között az országos direct adó eszméje kivihetőbb, mint a' mit mi javaslánk; első leszünk, kik csekély szózatunkkal azt pártolandjuk.“

És ezért igen hálaadó fogunk lenni, csak hogy, midőn legkisebb kiméletet, de egyedül igazságot követelünk, ezen csekély szózat, mellyel a' p. hirlap szerkesztője eszménket pártolni ígérkezik, ne tegyen — 's akarjuk hinni, szándéka ellen — ügyünkben vagy inkább e' hazai ügyben több kárt mint hasznot! Mitül azonban, megvalljuk, az eddigiek után itélve, igen igen tartunk, minthogy oly frigyos, ki ad captandam benevolentiam legelső felszólaláskor valami ügyet oly odiumba ruház, mint a' millyenbe telekdíji eszmémet burkolni sziveskedett a' p. hirlap szerkesztője, mielőtt jóformán csak meg is kezdtük volna pályánkat vagy azt bevégeztük vala, az illy frigyos, hadd mondjam ki egyenesen, valóban hasznosb a' nyílt ellenségek, mint az álszövegségek során.

És ehez képest felszólítom a' p. hirlap szerkesztőjét, ne affectáljon kiméletet 's eszmémhezzi vonzódást mézes szavakkal, de támadja meg azt nyíltan, 's ha tud, álljon elő jobbal; ha ellenben magába térve, azt volna in ultima analysi megvallani kénytelen, hogy aggasztó fejletlenségink közt pénz nélkül többet kevesebbet bizony bármilly political tervünk sem egyéb, mint tantalusidőtöltés, sőt sisyphusi mulatság; ha továbbá átlátná, hogy mai körülményiük közt ha valamikép, mi egyébiránt nagy kérdés, de egyedül úgy fogna a' kiváltásos valami új (cheinek magára vételére állni, ha egyszer ismeretes és változhatlan volna az általa fizetendő mennyiség (le chiffre) és 2szor ha illusio nélkül látszatját is remélhetné adakozásának; ha mondom ezekben velem egyetértene, akkor hagyjon fel, hazánk felvirágzása kedvéért, legalább ezen esetre nézve azon cifra üres, de némelylyekre nézve mégis izletes phrasissokkal, mellyekkel eddigelő telekdíji eszmémet is gyűlöletessé tenni iparkodott; mert hiszen nem fogja tagadhatni, ha csak egy kissé akar is a' gyakorlati eseménye mezejére lépni, hogy ol y nyomorult körülmények közt, mellyekben mi magyarok sínylünk bel- 's külföldileg, bizony leginkább a' datur modus in rebus philosophiai, 's magától értődik, becsületes felfogása sine qua non, készíti el a' dolgok diadalát, midőn néha egy szó, például az adó dolgában az adó pusztá kitétele elég, vad törvényhozó csoportainknál, bor, pálinka 's egy kis pénzecske hozzájárultával, a' leghasznosbat, a' legdicsőbbet is megbuktatni.

Nyílt háboru tehát telekdíji eszmémet is illetőleg, vagy őszinte szövegség! Én legalább, ha más nem, híven el akarok járni, míg bírom, hazafiai tisztben.

(Jövő számban folytatjuk.)

Gr. Széchenyi István.

Országgyűlési közlemény.

LXXXVI. ker. ülés oct. 24kén d. e. 9 1/2 órákor. Elnökök, jegyző 's naplóvivő az előbbieik. Ülés kezdetén jelentést tön az e'nökség, miként sz. k. Baka-bánya városa ujdön választott követének megbízó levele neki benyújtott, mellynek megvizsgálása végett a' verifioat. választmány eljárása leend szükséges. Szentkirályi mint illetékes jegyző, figyelmzetté ekkor a' ker. RRket, mikép a' 237ik §. módosítása nem hozott egészen tisztába, elhatározandó levén még: hány képvis. kívánatassók ahoz, hogy tisztviselők jelenléte nélkül valamely végzés ervényességgel birjon. Az erre vonatkozva felszólamlott követ szinte nem elégült meg azon szakasz rendeletével, mellyben mondatik, hogy a' képviselő testület közöl kétánni legyen jelen, mint a' tisztviselők közöl; mert így lehetne, hogy egy tisztvis. 's két képvisleti tag végzést hozhatna. Bizonyos számot kíván tehát minimum gyaánt megállapítani, még pedig a' városok háromrendű osztályzata szerint 40, 30, 20at. Ezen vélemény több rendű pártolattás után elis fogadtott. Egy szónok kívánta, hogy a' tisztviselők részéről is határozatassék minimum; de ez a' tegnapi határozattal összeütközönek találtatván, miszerint rendeltetik: hogy tisztviselők jelenléte nélkül is hozhatassék végzés, nem fogadtott el. Az elnöki jogokat 's kötelességeket meghatározó 24 } — 249 §ok, noha ezeket már tegnap némelylek fölölögeseknek jelenték, mégis megállapítottak. A' 248 §ra egy m. követ megjegyzé, mikép ő a' fölveendő tárgyak sorozatának meghatározatását az elnökre bizni czélszerűnek nem látja, mert ez által önkénynek nyíttatnék ut, 's kívánta, hogy némely megyék szokása szerint, a' közgyűlés maga alkosson sorozati szabályt. Előadása azonban vizshangra nem talált. Hasonlag megjegyzé egy más követ a' 249 §nak 2ik pontjára, melly következtöt rendel: ha a' közgyűlés kihirdetése után közbejött tárgyak közt az előbbi közgyűlésből véleményezés végett kirendelt valamely választmánynak tudósítása is lenne, 's ennek rögtöni tanácskozás alá vételét a' jelenlevő közgyűlési tagok közül csak egy is ellenzené: azt illy esetben csak jövő közgyűlésen vehetni föl, miután a' hirdetvényben fölvétele közhírül tetetett. — Veszélyesnek találta ugyanis a' felszólalt tag, hogy egyes személynek vete adhatassék; mert bárha ő is hiszi, hogy egy emberben sokkal több értelem 's hazafiság lehet, mint néha egész testületben; de azért még sem kívánja azt illy vétőval felruházatni, mert azzal könnyen visszaélhetne, 's másoknak eszközül szolgálhatna. Szükségesnek tartá tehát, hogy a' tárgy csak ugy halasztathassék el, ha ezt a' jelenlevők 1/3a kívánja. A' jegyző felvilágosítást nyújtott e' részben, hogy itt csak forraságokról van szó, mellyek nélkül különben is érvénytelenek szoktak lenni a' közselekvények; azok el-

mulasztása ellen tehát egyeseknek is vétőt adni nem veszélyes, sőt részéről szükségesnek látja, nehogy az elnök a' benyújtott fontos tárgyakat a' hirdetvény utáni 3 napra signálja, 's így akkor vétethesse föl, midőn legkevesebb ember van a' közgyűlésen. Történetek helyeslő 's ellenző nyilatkozatok, 's ez utóbbiak leginkább az administratio főnakadása miatti aggodalmon alapultak. Végre az előbbi szónok azon javaslata fogadtaték el, miszerint az elhalasztás csak a' jelenlevők egyharmadának kívánáságra történhessék meg. Felbenszakasztá a' tanácskozás folyamát egy megható jelenet. Szathmár megyének visszahívott követei ugyanis bucsú-szózatot emeltek az őszinte érzelem és hazafiság kebellágitó hangjain. (Lásd mai Társalkodókat.) A' szóoklatokat mély csend kísérté 's követte. A' bucsuzók oda hagyák székeiket, 's a' tereméből megható éljenzések közt távoztak el. Ujra fölvetétn a' tanácskozás folyama, számos §-nak minden változtatás nélküli helybenhagyatása után a' 260ik §hoz, mellyben a' közgyűlés intézkedése alá tartozó tárgyak soroltatnak el, tolatni indítványozá még egy városi követ a' hus, szappan, gyertya 's a' t. limitatiójának, nemkülönbén a' vadászati tilalomtáblák kifüggesztésének 's a' vámszabályozásnak ügyét is. Számosan nyilatkoztak e' kérdésekre vonatkozólag, részint az indítványt pártolva, részint tovább is a' megyék intézkedése alatt meghagyatni kívánva az érintett viszonyokat. Miután egy szónok kifejté, hogy a' vámkorról itt intézkedni fölölöleg, mivel akkor, midőn a' közvetlen adó kivethetéséről volt szó, már eziránt is történt hártázat: ebben egyik rész megnyugodni látszott, 's így csak a' limitatio és a' vadászat-tilalom körül történetek nyilatkozatok. Végre a' kettős szavazat által ugy döntött el a' tárgy, hogy a' limitatiókat addig, míg a' kereskedési viszonyok közt a' cözék iránt intézkedés történni nem fog, a' városok magok tehessék meg; ugy szinte a' vadásztilosakat is magok tűzhessék ki önhatáraikban, földesuri birtokaikra nézve egyébiránt e' jog tovább is a' megyék által gyakoroltatván; szorgalmaztaték némelylek által a' vámkor korlátozását elhatározása is; a' többség azonban e' tárgy bővebb megvitatását szükségesnek látván, ezt most elhalasztatni kívánta; 's így az ülésnek d. u. 1 óra tájon vége lön.

LXXXVII. ker. ülés, oct. 25én d. e. 9 1/2 órákor. Elhatározandó levén tegnapról főnmaradt azon kérdés: mimódon történjenek városokban a' betáblázások: néhány rövid előterjesztés után abban állapodtak meg a' ker. RRket, hogy több megyénél szokásban levő gyakorlat szerint a' betáblázások kis és közgyűlésen egyiránt történhessenek, a' közgyűlésekre mindenkor bejelentendők levén. Vizsgálat alá vétetvén folytatólag a' 261 és utána következő §ok, egy m. követ, utatitása szerint javaslatba hozá, hogy a' kisgyűlések jegyzőkönyvei a' közgyűléseken mindenkor fölolvastassanak, melly előadást többen is pártolák; egy városi követ azonban, időnyereség végett egy külön választmányt kívánt nevezetni kisgyűlési jegyzőkönyvek átvizsgálására; azonban e' javaslatok egyike sem fogadtatott el. A' közigazgatási 's közzgazdalkodási ügyosztály iránt rendelkező 265 — 280 §ainak szerkezete igen csekély módosítással helybenhagyatott. Ellenben huzamosb 's élénk vitakozás keletkezett az árvai osztályról szóló szakaszok fölött. Többrendbeli észrevétel történt jelesen a' 286ik §ra, mellyben rendeltetik, hogy az árvák fekvő javait elidegeníteni csupán akkor lehet, ha az árvákra maradt adósságok másképp le nem tisztázhatók 's akkor is csak a' közgyűlés megegyeztével. E' szigorú korlátozást sokan épen magokra az árvákra nézve igen károsnak találták, a' mennyiben számtalan eset fordulhat elő, midőn a' fekvő birtok eladatása még akkor is hasznos sőt szükséges az árvára, midőn épen semmi adósság nincs; mert lehetnek oly öröködések, mellyek kénybeos (preium affectionis) szerint bizonyos időben épen vevőre találnának, vagy vállalkozni akaró egyesek által jól megfizettetnének stb. melly alkalom ha elhanyagoltatik v. nem használtathatik — szükségképp az árva károsodásával jár. De vannak p. o. oly szegénysorsu lakosok épületei, mellyek csekély vagy semmi házbért nem hoznak, tataroztatásukra pedig mégis tetemes költség menne sőt a' náddal földöt és sárbul épített házak 10 — 15 esztendő alatt elpusztulhatnának, 's így az árva nemcsak haszonban nem részesülne, sőt kárát vallaná azon pénznek, mellyet az épület jókarban létekor még kaphatott volna érte. Illynemű körülmények 's többrendbeli példák a' mondott §. módosítására bírták a' ker. RRket, ugy azonban, hogy illy esetekben mindenkor kívántassék meg a' helyt. tanács jóváhagyása. Elfogadtott továbbá egyik m. követnek azon javaslata is, hogy árvák pénzével új nyereszkedést vagy bármily bizonytalan vállalatot kez-

Grünshnek János, Gervay Károly urak, fejenként 1 ft. Grosschmid Imre ur pedig évi részvényül 1844re 6 ft. pp. VI) Pestről: Trautmann József ur 20 kr.; egy nevezetni nem akaró 5 ft.; Kölber Karolina assz. ujjlag 2 ft. adományul 1843ra; Latinovics Teréz assz. idei részvényül 6 ft. 's a' magyar szabók társulata hasonlólag idei részvényül 6 ft. pp. VII) Az intézet hangmútarának ajándékoztak: a) Cibulka Aloiz ur dalok, operák, misék, oratoriumok, 's műszeres zenékből álló hangművet, összesen 173. darabot. b) N. t. Gyarmathy I. F. ur Lambillotte francia dicsénekeit 1 kötetben; c) Czorn Ferencz Balfe szerzeményiből egy angol dalt. Mátray Gábor énekiskolai igazgató.

A' pesti szegény gyermekórház javára adandó rendkívüli tánczvizgalm ügyében. Vasárnap f. évi november 12kén az ő cs. kir. fens. Mária Dorotya figné pártfogása alatt álló pesti szegény gyermekórház fölépítésére a' pesti redutteremben, **rendkívüli álarczos tánczvizgalm**, összekötve jótékony czélú sorshuzással, fog adani. Ezen vállalat jövedelme a' nevezett kórháznak még ez idén megkezdendő építésére levén szentelve, minél számos részvét volna kívánatos: az egyesületi választmány mindent el fog követni, hogy ezen tánczvizgalmat, az előbbi évekhez képest, lehetőség érdekessé 's vonzóvá alkossa, 's ez által a' budapesti közönség honszerte ismert jótékonyossági szellemének megfelelőhessen. Nyugóra alatt kisebb redutteremben a' budapesti jótékony nőegyesülettől átvett bizonyos mennyiségű ezüst nyereményi sorsjegyek kijátszása, mellyek a' már f. évi november 13kán törtéendő nagyszerű sorshuzásnál játszani fognak, menend véghez. Két katonai hangászkar (Koudelka és pattantyus ezredbeliek) mellyeket a' t. cz. ezredes urak ezen czélra nagylelkűen ingyen sziveskedtek átengedni, 's legujabb 's legválogatottabb hangszerzeményekkel fogják felváltva a' nagyérd. közönséget mulattatni; ugyszinte a' Koudelka ezred hangászkar karmestere Müller Mátyás ur nyugóra alatt a' szárnykürtön nagy hangversenyt adni. Emmerling Károly, a reduttermek bérlője jelen tánczvizgalmra a' reduttermeket ingyen sziveskedék átengedni. Belépti díj: bál- és sorsjegy együtt véve, egy forint p. p. Jegyeket mátfölfogva az egyesület pénztárnokánál Nádosy István urnál (váci-utca, a' fehér oroszánhoz' czimzett posztókereskedésben) válthatni. Ugyanott egyes sorsjegyek is kaphatók 20 pgó krért, mellyek azután husz, tizenöt, tíz 's legkevesebb öt ezüst nyereményi sorsjegyet is nyerhetnek. Kezdeté e. 9 órakor. Frankenburg Adolf titoknok.

I Alduna tartományok.

(Összeesküvés az aldunai tartományokban.) A' brassói németlap Brailából (Oláhország) sept. 18áról ezeket közli: Oláh- és Bolgárországban egy szélesen elágazó összeesküvés fődötetett fel. Hir szerint a' kitörésre sept. 20ka vala határozva. Makedon a' lázadás feje, ki Görögországban Marseilebe szökött, az egész ügyet onnan intézendő. A' laktanya most keményen őriztetik, minthogy az összeesküdtek czélja volt, először is az ebben tartózkodó őrséget lefegyverzeni.

Amerika.

(Pénzbőség Északamerikában.) New-yorki levelek szerint az északamerikai státusokban szerfölött kezd a' realis pénz szaporodni. Cak mult évben közel 24 millió dollárral volt több a' ki-mint bevitel 's így természetesen ugyanannyival több is a' készpénz, melly azután forgásba jött. A' béke helyreállta óta még soha illy csökkent alantságban nem állott a' magányosak hitele mint most, 's illy meglepő készpénz-bőség nem mutatkozott. A' tőkepénzes most ugyancsak biztos helyen akarja tőkepénzét látni 's inkább kölcsönöz biztos négy potre, mint kétes kilátású 6, 7, 10 sőt 20ra száztul. Az egyesült státusokból bármely szembetűnő város bankjában majd annyi arany ezüst van keringésben, mint papíropénz, 's mind a' mellett nagy vállalatokról alig hallhatni. Jó állapot kezd terjedezni mindenfelé, mert által kezdik végre is látni, hogy az ember munkája után alkalmasint többre mehet, mint gyakran sokat ígérő s később fukarul jutalmazó vállalatival.

Spanyolország.

(Prim és Amettler közt fegyvernagyvadás létesült. Barcelonai és madridi hírek.) Oct. 8kán este Prim és Amettler fegyvernagyvadásra léptek; Amettler egyszersmind fölhatalmaztatván, tiszteket küldhetni Barcelonába

és Figuerasba, az ottani viszonyok megvizsgálására. Girona ostromát azonban mind e' mellett is folytatják. — Barcelonai hírek szerint Bosch juntai másodelnök, seibeiben meghalt. A' várost folyvást lödözteti a' monjuichi parancsnok, 's ha ez még néhány napig tart, ugy egészen lakhatlanná fog Barcelona változni. Oct. 10én már a' francia consul is kénytelen volt a' városból távozni. — A' corteskövetek nagy része Madridba érkezett már, 's a' tanácsban nagy többséggel birnak a' mérsékelve haladók. Oct. 11én reggel 8 szekér érkezett Madridba mint mondják, öt millió frankkal Rothschildtól. Ütközben a' katonák ki akarák a' kocsikat rabolni, de mérenyök felfödötetvén, mindnyájan katonai törvényszék elibe állítottak. —

Anglia.

O' Connell póre nov. 2káu kezdetik meg. Forrongás Dublinban.) Az O' Connell's társai ellen kiadott elfogatási parancs így hangzik: „Tudomásul. Miután O' Connell Dániel Dublinból előttem, Burton Károly, a' királyné törvényszékének egyik bírja előtt, eskü mellett vádoltatott, hogy törvénytelenul és zendítőleg bizonyos más egyedekkel azon czélból összeesküdött, hogy törvénytelen 's zendítő modorban elégtelenséget és kedvetlenséget okozzon ő fels. alattvalóinak kedélyében, 's ő fels. alattvalóit gyűlölségre és megvetésre ingerelje a' főálló kormány és ország alkotványa ellen, 's törvénytelen és zendítő ellenszegülésre a' nevezett kormány 's alkotvány rendeleteinek; továbbá, hogy különböző nagy tömegeket elcsábítson, 's arra bírjon, miszerint összeegyültek és összeállottak, rettegtetés és természeti erő kifejlesztés által változtatásokat eszközöndök a' birodalom törvényesen főálló alkotványában; ezenkül, hogy föltékény gyűlölséget támaszson ő fels. alattvalóinak külön osztályai közt; hogy ő fels. különösen azon alattvalóji közt, kik a' tengeri vagy szárazföldi hadseregűnél szolgálnak, elégtelenséget 's kedvetlenséget okozván, őket alattvalói hűségöktől eltántorítsa; hogy ő felsége különféle alattvalói jogaik 's birtokaik békés élvezetében háborítsa és károsítsa; hogy az ország törvényszerű ítélőszékeit megvetés és tiszteletlenségnek tűzze ki, 's bennök helyzett bizalmát ő fels. alattvalóinak csorbítván, a' korona jogait bitorolja 's törvényszékeket állitson az igazság kiszolgáltatására; hogy e' nevezett czélokot különféle zendítő beszéd 's gunyiratokkal előmozdítsa; e' czélokra pénzgyűjtést is használván az országban és külföldön; — ez 's egyéb okoknál fogvást parancsolom tehát ő fels. nevében, hogy kegyelmedet azonnal elfogják 's testét előmbé hozzák, hogy feleljen a' főnebbi vádakra, 's hogy törvény szerint történjék vele.“ — E' parancs Dublinban nagy ingerültséget okozott, hol nov. 2kán ülend össze az eskütszék, O' Connell's társai fölött itéletet hozandó; 's ha ez itélet elmarasztó fog lenni, akkor könnyen nyilt lázadás támadhat Irlandban, annyival is inkább, mivelhíre jár, hogy a' kormány minden repealgyűlést megtiltani szándékozik. —

Törökország.

(Konstantinápolyi hírek.) Rebesgetik hogy a' francia és angol követ közbenjártára, a' porta ismét megújította azon követelését, hogy Lieven báró Szerbiát hagyja el, 's hogy Wucsic és Petronievics is értesítették, miszerint azon esetre ha Viddinből eltávolításuk szükségessé válnék, szabad választásukra hagyatik jövednő lakásukat Varna, Szilisztria, Rustsuk vagy Drinápolyba áthelyezni. A' ramazan (nagybőjt) kezdete óta mélycsend uralkodik. Jeruzalemi kormányzóvá Resid pasa helyébe, kinek letélelét a' francia követeszközlő, Haidár pasa várnai volt kormányzó neveztetett. Bibesco már nem sokára Sztambult elhagyandja, oláh fejdolemségébe visszatérendő. Nem csupán hódolás vala utjának egyedüli czélja, hanem egyuttal a' Törökországba szállítandó oláh árucikknek beviteli vámcsoökkentése, mit meg is nyert. E' napokban ugyanis nagyuri fermán jelenend meg, az oláh termékekre 6 pctes kiviteli vámot határozó. E' mellett a' szultán hat új álgyúval ajándékozta meg Bibesco hoszpodárt. Khosrew pasa ismét föltűnt a' politikai látkörön, gyakor látogatásai ugyanis kedvesek a' portánál, mellyekből párthivei azt következtetik, hogy ismét bizonyos magas hivatalba szándéka férkezni, noha tudva, van hogy ő és a' most majd mindenható Riza pasa azon egy téren soha nem érhetnek meg.

Görögország.

(Görög dolgok fölötti elmélkedések.) A' gondolkodó figyelmét nehezen fogja kikerülni azon körülmény, melly most a' görög újabb események körül annyi kü-

lönböző gondolatirányban mutatkozik 's míg mi a' történetek alapokait különféle szempontokból fejtegetjük — így ir egy berlini — az itten tartózkodó görögök, szerbek és oláhok, (pedig nagy részben a' higgadtabb keblűek) közül a' görög zendülés következtésének egészen más jelentőséget jövednőnek. Ugy üdvözlik őkezen eseményt, mint Görögország egy leskelődő idegen diplomatia cselszövényes hálójából kibontakozásának 's ismét nagygyálételének hajnalát. Kalergis nem a' külföld elibe vezette hazáját, kik aztugy is elég időig bitorolták, hanem tőle jött azt megszabadítani. Az illy demonstratiók alkalmával tanácsos a' selyem keztyüt otthon hagyni 's feltűrt érczöklökkel lépni ki. Hogy vajon a' haza eléggé éretté vagy sem alkotványos életre? Ezen kérdésnek a' lefolyt események törvényességével semmi köze; mert az alkotvány megvala ígérve, 's mivel ezt magának a' nemzet ki tudta vinni, egyszersmind megmutatá, hogy az már eléggé meg is van érve. Nagy dolgok létesítésére szánt duzzadó erő szunnyadt eddig a' nemzet méhében, melly által e' nép most is bebizonyítá, hogy legroszabb esetben is kész inkább elveszni, mint a' külföld boszantó politikájának magát gyáván alávetni. Így nyilatkoznak a' Berlinben tartózkodók, melly fonákul felfogott hősies lelkesedésükben habár nem osztozunk is, a' méltányosság mindazáltal ugy kívánta, hogy e' velünk nem rokon véleményeket egy két szóval érintsük meg.

Orosz- és Lengyelország.

(Az orosz czár a' zsidókat katonáskodásra kötelezi.) Nowo-Georgiewsk-(Modlin)-bensépt. 26án kelt czári parancs minden zsidót 1844ki január 1től kezdve a' többi jobbágyssággal együtt egyaránt teljesítendő katonaiszolgálatra kötelez, az eddigi katonáskodástól mentesség fejében fizetett 105,299 rubel adó pedig ezenen eltöröltetik. A' czári parancshoz mellékelt utasító szabályok szerint 20 — 25 éves zsidók a' katonáskodásban részt venni kötelesek, melly rendszabály alól még e' korban levő házasok sem vétetnek ki, ha a' szárazföldi katonai erő kiegészítésére az erre alkalmas nőtelenek elegendő számmal nem lennének. Kiskorúak, kik 12ik évöket meghaladták bezárólag 18 évesekig szülei akaratjával katonáskodhatnak, midőn egyik vagy másik család ez által egy már katonai szolgálatra kötelezett idejűt helyettesíteni kíván. Katonai szökevények 's más efféle vétekekben leledző zsidók, büntetésképen 35 éves korukig a' szolgálat alól ki nem bűhatnak. A' katonai szolgálatól menekülni kívánó zsidóknak szabadságukban álland hogy magu't helyett helyettes szerezzenek, ugy mindazáltal hogy azt csupán saját hittelökbeli 25 évet még megnem haladottal eszközölhetik. Mindazon zsidó, ki összeírás alá esik 's akár a' katonaaállítás helyen akár utban az ezredtől megszökik, az illető zsidó község által fog ujjlag kipótltatni.

Külföldi elegyhir.

Port-Leon. Florida tartomány e' legvirágzóbb partvidéki városát sept. 13án olly iszonyu vihar pusztította, hogy csak egyetlen raktár maradt félig meddig ép-ségben. —

Madrid. A' cortes már meynyittatott, de annyi követ hiányzik még, hogy mindeddig semmi érdekes nem történhetett. —

Pamplona. Itt összesküvés alakult a' hatóságok 's némelly előbbkelők meggyilkolására 's Espartero kiállítására; de felfödötetvén, meggátoltatott. —

Granada. A' főkapitány fegyveres erővel hódította meg e' várost, 's általányosan az ország minden részeiben győzelmeskedni kezd a' kormány ügye. —

Barcelona. Itt még folyvást dühös elszántság uralkodik; mindenkit irgalom nélkül föbe lönek, ki meghódolásra merészel szólani. A' zendülés néhány főbb kolomposai azonban megszöktek már zsákmányukkal, 's így alkalmasint helyre fog állani a' csönd. —

Leon. E' város fölzendült 's központi junta mellett nyilatkozott. Burgos csakhamar követé e' példát, 's Gallicia nagy része is forrongni kezd. —

Dublin. Az izgatást rendkívül veszélyesíti most azon körülmény, miszerint a' papok hatályosan szónoklanak minden templomban a' repeal mellett. —

München. A' király adakozásokat gyűjtet azon bajorok számára, kik a' legujabb forradalom következtében görögországi hivatalaikat elvesztették. —

